

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
LIBERTÉ - ÉGALITÉ - FRATERNITÉ

EUROPOS REIKALŲ TARNYBOS

Direktorius

Paryžius, 2014 m. sausio 24 d.

**Prancūzijos Respublikos Nacionalinės Asamblėjos Europos reikalų tarnybos
direktoriaus Jean-Pierre BLOCH kalba
Europos Sąjungos parlamentų generalinių sekretorių susitikime
2014 m. sausio 27 d. Vilniuje**

Ponios ir ponai Generaliniai sekretoriai,
mieli kolegos,

pirmiausia norėčiau padėkoti Lietuvos parlamento Generaliniam sekretoriui Jonui Mileriui, į mūsų metinio posėdžio darbotvarkę įtraukusiam Europos Sąjungos reikalų koordinavimo parlamentų administracijose klausimą.

Jau daugelį metų nacionalinių parlamentų vaidmuo Europos Sąjungoje kelia nemažai diskusijų. Pastaruoju metu diskusijos kilo dėl Europos Sąjungos siekio vykdyti griežtesnę nacionalinių biudžetų kontrolę, laikomą viena svarbiausių mūsų parlamentų kompetencijų.

Mūsų šiandienos diskusijos tema susijusi ne su nacionalinių parlamentų vaidmeniu Europos Sąjungoje, o su Europos vieta kiekviename nacionaliniame parlamente ir ypač su tuo, kaip parlamento administracija sugeba prisitaikyti prie nuolatinio Europos Sąjungos galių stiprinimo.

Vis dėlto dalijimasis gerąja praktika prasmingas tik tuomet, jei atsižvelgiama į institucinę sąrangą, kurią aš trumpai aptarsiu prieš pereidamas prie Europos Sąjungos reikalų nagrinėjimo Nacionalinės asamblėjos administracijoje.

I. Europos reikalų nagrinėjimas Nacionalinėje asamblėjoje

Bet kurio parlamento tikslas – turėti galimybę kontroliuoti Europos Sąjungos reikalus ir daryti maksimalią įtaką, priklausomai nuo galių pusiausvyros šalyje bei tradicijų.

Turint galvoje dabartinę Prancūzijos institucinę sistemą, imperatyvinio mandato Europos reikalams sukūrimas yra neįsivaizduojamas. Be to, nereikia pamiršti, kad į Europos Vadovų Tarybą vyksta Respublikos Prezidentas, kuris nėra atskaitingas parlamentui.

Taip pat reikėtų atsižvelgti ir į institucinius pokyčius Europos lygmeniu. Vykstant Europos Sąjungos plėtrai, atskiros šalies daroma įtaka sumažėjo.

Dialogas vien su savo šalies Vyriausybe mažina poveikio galimybes. Norint daryti įtaką, į teisėkūros procesą reikia įsitraukti kuo anksčiau, dar parengiamajame etape. Taip pat svarbu jungtis į koalicijas, kitaip sakant, vystyti parlamentinį bendradarbiavimą.

Nacionalinėje asamblėjoje

Nuo 1979 m. iki 2008 m. Nacionalinėje asamblėjoje ir Senate veikė delegacija Europos Sąjungos reikalams. Delegacija įsteigta 1979 m. įstatymu po visuotinių tiesioginių Europos Parlamento rinkimų, panaikinusių organišką ryšį tarp nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento. Net jei Konstitucijos pataisos, priimtos rengiantis ratifikuoti Maastrichto ir Amsterdamo sutartis, numatė palaipsniui šios delegacijos galių stiprinimą, delegacijos statusas, žemesnis nei suteikiamas komitetui, liudijo apie tai, kad mūsų parlamente Europos Sąjungai neteikiamas deramas dėmesys.

Tik po 2008 m. peržiūros Konstitucijoje įtvirtinta nuostata, numatanti, kad kiekvienuose parlamento rūmuose turi būti įsteigtas Europos reikalų komitetas, komitetas *sui generis*, sudaromas iš nuolatinio komitetų narių (Prancūzijoje deputatai ir senatoriai gali būti tik vieno nuolatinio komiteto nariais).

Europos reikalų komitetas nėra teisėkūros komitetas.

Europos reikalų komitetas vaidina centrinį priežiūros vaidmenį: šiame komitete nagrinėjami visi Europos teisės aktų projektai (dėmesys proporcingai paskirstomas atsižvelgiant į jų politinę svarbą: mažiausiai svarbūs „užregistruojami“ arba nagrinėjami formaliai, diskusijų keliantiems projektams paskiriamas pranešėjas, priimamos išvados arba rezoliucijos); iš anksto svarstomos visos deputatų pateiktos rezoliucijos; reguliari klausymai (ministrų, komiteto narių, specialistų) bei kadencijos laikotarpiui skiriamas pranešėjas konkrečiai temai (aplinkos apsauga, ekonomika ir t.t.) komitetui leidžia vykdyti stebėseną ir daryti įtaką.

Europos reikalų komitetas siekia į procesą įtraukti visą Nacionalinę asamblėją: tai numatyta Statute (visos rezoliucijos ir nuomonės dėl subsidarumo galiausiai nagrinėjamos specializuotame komitete; Europos reikalų komiteto nariai, kurie kartu yra ir kitų komitetų nariai, informuoja savo komitetus apie

veiklą, susijusią su Europos reikalais; teikiamos pastabos dėl įstatymų projektų, kurie patenka į Europos Sąjungos veiklos sritį); vis labiau populiarėja „lanksčios“ bendradarbiavimo formos: kartu su kitu komitetu rengiami klausymai (pavyzdžiui, pagal Europos semestro procedūrą į klausymus finansų reikalais kviečiami Europos Komisijos nariai); veikia darbo grupės (pavyzdžiui, dėl BŽŪP); rezoliucijos įtraukiamos į viešų posėdžių darbotvarkes (susidomėjimas šia galimybe didėja, pavyzdžiui, visai neseniai ją pasinaudota svarstant komandiruojamų darbuotojų klausimą).

Iššūkiai:

- a) kuo daugiau deputatų sudominti Europos klausimais,
- b) suderinti skirtingų veikėjų (Pirmininko, ERK, URK, specializuotų komitetų ir t.t.) pozicijas;
- c) užtikrinti realią Vyriausybės kontrolę ir paveikti jos poziciją Briuselyje.

Trūkumai ir galimi teigiami pokyčiai: 1) vidinis koordinavimas ir įtraukimo darbas atskleidė, kad europinės temos išlieka siauro specialistų rato privilegija (išskyrus ekologijos ir biudžeto klausimus, kur padėtis šiek tiek pagerėjo); Europos reikalų komiteto narių skaičius išaugo iki 48, rengiami vieši posėdžiai („klausimai Vyriausybei“ prieš Europos Vadovų Tarybą), kontrolės veiklai skiriama savaitė (lieka daugiau laiko europinių temų nagrinėjimui, tačiau pernelyg apkraunami kiti komitetai); 2) vykdant Vyriausybės kontrolę turėtų būti dažniau rengiami ministrų klausymai prieš jiems vykstant į Ministrų tarybas (šiuo metu klausymai jau rengiami žuvininkystės srityje); tačiau išlieka „daugumos prievarta“: Nacionalinė asamblėja nėra pasipriešinusi Vyriausybei (išskyrus 2001 m., kai pasisakė už platesnės apimties Europos arešto orderį nei buvo nusprendusi Jospin'o vyriausybė).

Su kitomis Europos institucijomis

Būtent čia slypi pažangos galimybės. Siekiant poveikio, reikia daryti tiesioginę įtaką Europos institucijoms. To galima pasiekti dviem būdais: 1) veikti greitai, kol teisės aktas dar neparengtas ir kol įmanoma „vedžioti teisės aktų rengėjo plunksną“, nes išsiplėtusioje sistemoje, kur veikia bendro sprendimo procedūra, daryti įtaką jau parengtam dokumentui yra daug sunkiau; 2) veikti kartu, jungtis į koalicijas.

- Palaikyti tiesioginį reguliary dialogą su Europos institucijomis:

nuo šiol rezoliucijos ir išvados tiesiogiai siunčiamos Europos Komisijai (vykdant politinį dialogą). Dažnai rengiami Komisijos narių klausymai. Kartą metuose Europos reikalų komiteto biuras¹ vyksta į Briuselį, susitinka su Van

¹ Prancūzijos Respublikos Nacionalinės Asamblėjos Europos reikalų komiteto biurą sudaro komiteto pirmininkas, 4 pirmininko pavaduotojai ir 4 sekretoriai, kurie visi yra Nacionalinės Asamblėjos nariai.

Rompuy, Europos Komisijos nariais ir visomis Europos Parlamento frakcijomis. Kartą per tris mėnesius (tą savaitę, kai Europos Parlamento nariai dirba savo apygardose) rengiami Nacionalinės asamblėjos ir Senato Europos reikalų komitetų narių susitikimai su Prancūzijos atstovais Europos Parlamente, kurių metu aptariamos ES aktualijos. Netgi surengta vaizdo konferencija su Europos Parlamento komitetu (2010 m. pradžioje).

- Aktyviai dalyvauti tarpparlamentiniame bendradarbiavime:

1) Prancūzijos ir Vokietijos parlamentarų bendradarbiavimas: Veimaro trikampis, bendra Nacionalinės asamblėjos ir Bundestago Europos reikalų komitetų misija (Kroatijoje ir Serbijoje),

2) siekis skatinti ambicingą ir pozityvų tarpparlamentinį bendradarbiavimą.

Subsidiarumo kontrolė apsiriboja galimybe pasakyti „ne“. Asamblėja yra pateikusi tik 4 nuomones (2011 m.: dėl energetikos produktų apmokestinimo ir patikrų Šengeno pasienyje atnaujinimo; 2013 m.: dėl rinkų uostuose; 2014 m.: dėl naujų maisto produktų).

Svarbu atsižvelgti į skirtingą Senato požiūrį.

Ambicingas ir pozityvus tarpparlamentinis bendradarbiavimas: pavyzdžiui, konferencija biudžeto klausimais, kurią parėmė Prancūzija (2012 m. lapkričio 28 d. rezoliucija).

II. Europos reikalų nagrinėjimas Nacionalinės asamblėjos administracijoje

Už šį darbą atsakinga Europos reikalų tarnyba, kurią sudaro du padaliniai: Europos reikalų komiteto sekretoriatas ir Europos tyrimų ir lyginamosios teisės skyrius, kuris taip pat vykdo Nacionalinės asamblėjos delegacijos Europos Tarybos parlamentinėje asamblėjoje sekretoriato funkcijas.

Taigi už Europos reikalus Nacionalinėje asamblėjoje iš esmės atsakingas Europos reikalų komiteto sekretoriatas ir Europos reikalų tarnybos vadovas (pavaldus Generaliniam sekretoriui).

Komitete be Sekretoriato vadovo dar dirba 9 patarėjai ir administratoriai bei vienas administratoriaus pavaduotojas, kurių kiekvienas atsakingas už kelias Europos Sąjungos kompetencijos sritis.

Dar yra 3 atsakingieji sekretoriai, kurie nagrinėja visus Europos dokumentus. Vienas jų yra mūsų korespondentas IPEX.

Su 4 skyrių sekretoriais, kurie be sekretoriato užduočių dar rūpinasi misijų ir posėdžių organizavimu bei apskaita, iš viso už Europos reikalų tvarkymą Europos reikalų tarnyboje atsakingi 19 žmonių.

Žinoma, Europos klausimus svarsto ir nuolatiniai komitetai: jų administratoriai atsakingi už ataskaitų dėl įstatymų, kuriais perkeliama Europos teisės aktai, projektus, jie taip pat nagrinėja ataskaitas dėl Europos reikalų komiteto priimtų Europos Parlamento rezoliucijos pasiūlymų, kurie reguliariai siunčiami kompetentingam nuolatiniam komitetui.

Nuolatiniai komitetai neturi pakomitečių, atsakingų už Europos reikalus. Kai kurie iš jų yra įgalioję keletą savo narių reguliariai sekti Europos Sąjungos reikalus.

Kaip beveik visi parlamentai, turime atstovybę Briuselyje, kur dirba administratorius ir sekretorė.

Be to, Nacionalinės asamblėjos Pirmininkas turi patarėją diplomatiniais reikalais, kuris kartu su kitais skyriais atidžiai seka Europos reikalus.

a) Europos reikalų komiteto sekretoriato vadovas vaidina pagrindinį vaidmenį organizuodamas komiteto veiklą, kurios planą rengia komiteto pirmininkas (kartu su komiteto biuru): nuo dabartinės kadencijos pradžios gauname vis daugiau komiteto narių prašymų parengti ataskaitą Europos klausimais. Tai yra teigiamas dalykas, rodantis, kad parlamentariai domisi Europos reikalais, tačiau dėl to padidėja darbo krūvis.

b) Administratorių darbas

Patarėjai ir administratoriai yra pagrindiniai Europos Sąjungos dokumentų gavėjai. Jiems dokumentai paskirstomi pagal kompetencijos sritį. Dokumentai surūšiuojami: vieniems taikoma rašytinė procedūra, kiti svarstomi komitete, rengiama ataskaita.

Pastaruoju atveju administratorius dirba tiesiogiai su pranešėjais (mūsų komitete paprastai paskiriami du pranešėjai, vienas iš daugumos, kitas iš opozicijos). Kaip žinote, Nacionalinėje asamblėjoje, tiek Europos reikalų komitete, tiek nuolatinuose komitetuose, pranešėjų vaidmuo yra labai svarbus.

Administratoriai palaiko ryšius su Europos reikalų generaliniu sekretoriatu, ministerijomis, organizuoja misijas Europos institucijose, rengia klausymus su visuomenės atstovais, kuriems aktualus konkretus teisės aktas. Toks yra įprastinis Nacionalinės asamblėjos administratorių, paskirtų į komitetus, vaidmuo.

c) Be vadovavimo tarnybai – dar vykdu toliau išvardytas užduotis:

- pirma, ypač atidžiai kartu su Generaline sekretore, kuriai esu pavaldus, ir glaudžiai bendradarbiaudamas su Pirmininko diplomatinio patarėju bei protokolo skyriaus vadovu seku Nacionalinės asamblėjos Pirmininko veiklą, susijusią su Europos reikalais;

- antra, stengiuosi užtikrinti (kaip ir komiteto sekretoriato vadovas) nuolatinį ryšį su kitais „kompetencijų poliais“. Tai leidžia tinkamai koordinuoti įvairių Nacionalinės asamblėjos skyrių, atsakingų už Europos klausimus, darbą;

- taip pat kartu su nuolatine atstovybe Briuselyje sprendžiame, kas turėtų dalyvauti daugybėje įvairiausių tarpparlamentinių konferencijų ir renginių, organizuojamų Europos Parlamente, ES Tarybai pirmininkaujančios šalies parlamente ar kitame parlamente, kuris imasi tokios iniciatyvos.

*

* *

Baigdamas norėčiau pabrėžti, kad Europos reikalų svarstymo Nacionalinėje asamblėjoje organizavimas administraciniu lygiu, kuris, beje, susiformavo labai pragmatiškai, leidžia užtikrinti tinkamą šių klausimų nagrinėjimą.

Reikia ir toliau siekti, kad kuo daugiau parlamentarų ir pareigūnų įsitrauktų į Europos reikalus, jau nekalbant apie frakcijų įsitraukimą, kuris neįeina į mūsų kompetencijos sritį. Manau, kad ši problema aktuali daugeliui parlamentų.

Nors visi suvokia Europos reikalų svarbą, sunku pasiekti, kad visi jais iš tikrųjų ir nuolat domėtųsi, kadangi Europos Sąjungos teisėkūros procesas yra sudėtingas ir ilgas (lyginant su nacionalinėmis procedūromis), o nuolatinių komitetų darbo krūvis yra labai didelis.

Tad Prancūzijos parlamentui dar reikia tobulėti. Manau, kad pastarųjų metų pokyčiai yra teigiami ir leidžia geriau suvokti Europos iššūkių svarbą kasdieniame Nacionalinės asamblėjos darbe.